

Asia: VN/5492/2024

Valtioneuvoston asetus rakentamisen suunnittelutehtävien ja työnjohtotehtävien vaativuusluokkien määräytymisestä sekä tehtävissä edellytettävistä koulutuksista

1 Luku Yleiset säännökset

Kommentit pykään 1 Soveltamisala

Yleistä

Turun rakennusvalvonta kiittää mahdollisuudesta lausua asetuksen sisällöstä sen valmisteluvaiheessa ja haluaa nostaa aluksi esiin yleisiä asioita suunnittelijoiden ja työnjohtajien kelpoisuudesta. Suunnittelijan pätevyys ja kelpoisuus ovat kaksi eri asiaa jo rakentamislain 83 §:n perusteella. Perustelumuiotiossa kirjoitetaan hieman harhaanjohtavasti, että pätevyuden osoittavalla sertifikaatilla voitaisiin osoittaa kelpoisuus suunnittelutehtävään. Tämä ei ole mahdollista nykyisen eikä uuden rakentamislain mukaan. Kelpoisuudella tarkoitetaan sitä, onko tietyn pätevyystason omaava henkilö kelpoinen toimimaan suunnittelijana kyseisessä rakentamishankkeessa. Kelpoisuus on siten tarkemmin määritelty ja arvioitavissa kuin yleinen suunnittelupätevyys.

On tärkeää, että rakennusvalvonnat voivat jatkossakin arvioida ja todeta hankekohtaisesti henkilön kelpoisuuden tiettyyn suunnittelutehtävään (rakentamislaki 85 §). Rakentamislaisa todetaan, että ”vaativassa, erittäin vaativassa ja poikkeuksellisen vaativassa tehtävässä rakennusvalvontaviranomainen voi lisäksi ottaa huomioon hankkeen erityispiirteet arvioidessaan suunnittelijan kelpoisuutta tehtävään”. Fisen tai jonkin muun laitoksen myöntämä pätevyystodistus ei jatkossakaan siten ole riittävä osoitus kelpoisuuden toteutumisesta.

Voimassa olevassa maankäyttö- ja rakentamislaisa on erittäin vaativia suunnittelu- ja työnjohtotehtäviä koskeva siirtymäsäännös, joka mahdollistaa ennen kelpoisuusvaatimusten muutosta erittäin vaativiin suunnittelu- tai työnjohtotehtäviin hyväksytyjen henkilöiden toimimisen myös säännösmuutoksen jälkeen vastaavissa kohteissa. Hyväksytyssä rakentamislaisa tai ns. korjaussarjassa asiaa ei ole huomioitu. Tällaisenaan kelpoisuusvaatimuksia koskeva sääntely rajaa

esimerkiksi kokeneet rakennusarkkitehdit erittäin vaativien suunnittelutehtävien ulkopuolelle mikä ei liene sääntelyn tarkoitus.

Asetusluonnoksen sisällöstä

Hyvä, että asetusluonnokseen on nostettu uusia suunnittelualoja aikaisempaan sääntelyyn verrattuna. Olisi kuitenkin hyvä lisätä luetteloon myös palotekninen suunnittelu, joka on merkittävässä roolissa tavanomaista suuremmissa suunnittelukohteissa.

Asetusta tullaan luonnoksen mukaan soveltamaan ainoastaan rakennusten suunnitteluun ja työjohtotehtäviin. Kuitenkin myös muut rakentamiskohteet kuin rakennukset saattavat edellyttää rakentamislupaa. Myös rakentamiskohteiden suunnittelijoilta ja työjohtajilta edellytettävä koulutus pitää määritellä asetuksessa. Asetusluonnoksen sanamuodoksi pitää muuttaa ”Tässä asetuksessa säädetään uuden rakennuksen tai rakentamiskohteen rakentamista ja rakennuksen tai rakentamiskohteen korjaus- ja muutostyötä...”

Suunnittelutehtävien vaativuuden arvioinnissa ei millään tavalla huomioida rakennussuojelua yhtenä vaativuustekijänä. Kuitenkin suunnittelutehtävä on todellisuudessa sitä vaativampi, mitä enemmän kohteessa on suojeluarvoja. Rakentamislain myötä rakentamislupaa edellytetään suojellun rakennuksen korjaus- ja muutostyössä vain silloin, kun korjataan tai muutetaan rakennusta tavalla, jolla on merkittävää vaikutusta rakennuksen suojeltavalle tai rakennustaiteelliselle arvolle. Asia on syytä huomioida myös asetuksessa ja edellyttää täsmennystä kaikkiin suunnittelutehtäviin.

Myöskään kellarin tai ullakon olemassaoloa ei huomioida asetusluonnoksessa missään kohdassa suunnittelu- tai työjohtotehtävän vaativuutta kasvattavana asiana. Kuitenkin erityisesti maanalainen rakenne selkeästi lisää sekä suunnittelu- että työjohtotehtävän vaativuutta. Ullakko taas tuo yhden ylimääräisen tason rakenteeseen. Ullakko ei ole suunnittelullisesti normaalia kerrosta vaativampi mutta pitää ottaa huomioon vaativuuden arvioinnissa.

Asetusluonnoksessa kaikissa suunnittelutehtävissä ei ole lainkaan vähäisen suunnittelutehtävän luokkaa määriteltynä mutta tätä ei ole perusteltu millään tavalla. Perustelumuiotiossa olisi syytä avata asian taustaa jonkin verran.

2 Luku Rakennussuunnittelutehtävien vaativuus

Kommentit lukuun 2

On hyvä, että asetuksen tasolle on tuotu erittäin vaativa suunnittelutehtävä vaativan ja poikkeuksellisen vaativan suunnittelutehtävän väliin. Menettely on ollut laajalti käytössä

valtakunnallisesti (ns. vaativa +), joten on hyvä, että toimintamalli tuodaan asetuksen tasolle. Perustelumuistiossa on kuitenkin asiaa koskeva virhe (s. 4). Kyseisen kohdan mukaan poikkeuksellisen vaativaan luokkaan siirrettäisiin vain kaikkein vaativimmat ”erittäin vaativaan luokkaan aiemmin kuuluneet tehtävät”. Tosiasiassa nykyisessä laissa ei ole virallisesti erittäin vaativaa luokkaa lainkaan. Sanamuotoa kannattaa korjata, jotta jo lähtökohdiltaan tulkinnanvaraiseen asiaan ei muodostuisi sanamuotojen epätarkkuuksien vuoksi vielä enemmän tulkinnanvaraisuutta.

Rakennussuojelu on mainittu suunnittelutehtävän vaativuuden arvioinnissa huomioon otettavana tekijänä ainoastaan poikkeuksellisen vaativassa suunnittelutehtävässä. Tästä seuraa, että rakennussuunnittelutehtävä on poikkeuksellisen vaativa aina, kun operoidaan suojellussa ympäristössä. Tästä taas seuraa ensinnäkin aivan tarpeettoman tiukkoja vaatimuksia suunnittelijoiden kelpoisuudelle ja toisekseen suhteellisuusperiaatteen vastaisia tilanteita käytännössä. Tällainen sääntely johtaa tilanteeseen, jossa 29 m² suuruisen rakennuksen saa tehdä suojeltuun ympäristöön ilman rakentamislupaa mutta 31 m²:n suuruisen rakennuksen suunnitteleminen samaan paikkaan edellyttää poikkeuksellisen vaativan rakennussuunnittelun kelpoisuuden omaavaa suunnittelijaa.

Esimerkiksi Turussa on erittäin paljon asemakaavassa suojeltua ympäristöä mutta on aivan tarpeetonta edellyttää kaikkia tällaisia alueita koskeviin rakennushankkeisiin aina poikkeuksellisen vaativan tason täyttävää suunnittelijaa. Sen sijaan suojeltua ympäristöä koskeva arviointikriteeri pitää lisätä sekä vaativaan että erittäin vaativaan kohteeseen, jotta myös näiden vaativuusluokkien suunnittelijat voivat tarvittaessa suunnitella myös suojeltuun ympäristöön sijoitettavia pienempiä kohteita ja niiden muutostöitä.

3 Luku Kantavien rakenteiden suunnittelutehtävien vaativuus

Kommentit lukuun 3

Asetusluonnoksen 9 §:n mukaan kantavien rakenteiden suunnittelutehtävä on vaativa, jos suunniteltavassa rakennuksessa on enemmän kuin kaksi kerrosta tai rakennus on muuten kooltaan suuri taikka kantavien rakenteiden on täytettävä korkeat tekniset tai toiminnalliset vaatimukset suunniteltavan rakennuksen koon, kuormien tai muun ominaisuuden vuoksi. Perustelumuistion mukaan kantavien ja jäykistävien rakenteiden suunnittelutehtävä on vaativa kaikissa kohteissa, joissa on 3–12 kerrostasoa kellarikerrokset mukaan lukien. Poikkeuksena ovat puurakenteiset rakennukset, joissa kantavien rakennusten suunnittelu katsotaan vaativaksi, jos puurakenteisia kerroksia on 3–8. Edelleen suunnittelutehtävä voi olla vaativa myös, kun suunnitellaan kantavat rakenteet 1–2-kerroksiseen rakennukseen, joka on kerrosalaltaan suuri (vähintään 300 neliömetriä), tai jänneväli on kohtalaisen suuri (6–25 metriä) tai joka on huomattavan korkea.

Asiassa on syytä kiinnittää huomiota siihen, että kantavien rakenteiden vaativuus kasvaa jännemitan myötä eksponentiaalisesti, ei lineaarisesti. Rakenteiden rasitukset kasvavat suhteessa jänteen neliöön ja taipuma kolmanteen potenssiin. Myös rakenneosan stabiliteetin hallinta edellyttää

riittävää kokemusta. Tästä syystä Turun kaupungin näkemyksen mukaan vaativan kantavien rakenteiden suunnittelutehtävän osalta kantavien rakenteiden jännemitoista esitettyä rajausta (6–25 m) tulee tiukentaa. Perustelumuistiota olisi syytä tarkentaa siten, että vaativa kantavien rakenteiden suunnittelutehtävä käsittää alle 15 metriä olevat jännemitat ja käytettäessä tehdasvalmisteisia rakenneosia alle 18 metrin jännemitat. Tällöin asetus olisi linjassa nykyisin laajasti sovelletun TopTen-tulkintakortin (120 f 02 C) kanssa.

Myös erittäin vaativan kantavien rakenteiden suunnittelutehtävän rajausta olisi syytä muuttaa. Perustelumuistion mukaan erittäin vaativia kantavien rakenteiden suunnittelutehtäviä voivat olla esimerkiksi rakennus, jossa on 12–16 kerrosta kellarikerrokset mukaan lukien; rakennus, jossa on yli 9 puurakenteista kerrosta; jänneväliään yli 25 metrin rakenneosat tai rakennus, jonka jonkin kerroksen kerroskorkeus on poikkeuksellisen korkea.

Turun kaupungin näkemyksen mukaan erittäin vaativassa kantavien rakenteiden suunnittelutehtävässä rakenneosien jännemitat on syytä rajata 25 metriin ja tämän ylittävät kohteet poikkeuksellisen vaativaan kantavien rakenteiden suunnitteluluokkaan. Ehdotus vastaisi voimassa olevan TopTen-tulkintakortin (120 f 02 C) vaativa+ suunnittelutehtävyaluokkaa, jonka mukaisesti vaativa+ luokan rakenneosien jänneväli voi olla 15–25 metriä ja tehdasvalmisteisten rakenneosien jänneväli 18–25 metriä. Turun kaupungin käsityksen mukaan erittäin vaativan suunnittelutehtävyaluokan lisäämisen tarkoituksena on nimenomaan ollut vastata TopTen-käytännössä muodostunutta vaativa+ -luokkaa. Tällöin olisi järkevää, jos myös vaativuusluokan sisältö vastaisi nykyisin vakiintunutta käytäntöä.

4 Luku Pohjarakenteiden ja kalliorakenteiden suunnittelutehtävien vaativuus

Kommentit lukuun 4

Turun rakennusvalvonta pitää hyvänä, että lukuun on lisätty kalliorakentaminen erikseen.

Perustelumuistiossa todetaan, että 2-kerroksinen asuinrakennus olisi tavanomainen myös, kun siinä on tavanomainen kellarikerros. Mitä muistiossa tarkoitetaan ”tavanomaisella kellarikerroksella”? Onko esimerkiksi rinneratkaisuissa kellarikerros tavanomainen vai tarkoitetaanko vain tasamaalle toteutettavaa kellaria?

5 Luku Ilmanvaihdon suunnittelutehtävien vaativuus

Kommentit lukuun 5

Turun rakennusvalvonta pitää hyvänä tarkennuksena, että ilmanvaihdon toimintaperiaatteen pysyessä samana, muutos on tavanomainen suunnittelutehtävä. Myös suojeluarvoihin liittyvien näkökohtien maininta perustelumuistiossa on hyvä tarkennus.

6 Luku Kiinteistön vesi- ja viemärlaitteiston suunnittelutehtävien vaativuus

Kommentit lukuun 6

-

7 Luku Rakennusfysikaalisten suunnittelutehtävien ja kosteusvaurion korjaustyön suunnittelutehtävien vaativuus

Kommentit lukuun 7

-

8 Luku Akustiikan suunnittelutehtävien vaativuus

Kommentit lukuun 8

Akustiikka on nykyisessä rakennussuunnittelussa entistä merkittävämmässä osassa ja tästä syystä on hyvä, että asetukseen lisätään määrittelyt akustiikan suunnittelutehtävien vaativuudesta. Aiheesta olisi kuitenkin hyvä saada esimerkkejä perustelumuihioon, koska akustiikan suunnittelutehtävien arvioiminen on vielä nykyisellään melko vierasta suurelle osalle rakennusvalvontaja.

9 Luku Maisemarakentamisen suunnittelutehtävien vaativuus

Kommentit lukuun 9

Asetusluonnoksesta ei ilmene, minkälaista maisemasuunnittelua maisemarakentamisen suunnittelutehtävällä on tarkoitus säännellä. Sovelletaanko tätä lukua esimerkiksi maisematyöluvanvaraisen louhinnan suunnitteluun vai ylipäätään mihin tahansa maanrakennustöiden suunnitteluun? Soveltamisala kaipaa tämän luvun osalta tarkennusta.

Maisemarakentamisen suunnittelutehtävä on määritelty erittäin vaativaksi heti, jos kohteessa on luontoarvoja. Luontoarvojen määrittelyä olisi syytä täsmentää, koska hyvin useilla rakennuspaikoilla on "luontoarvoja". Tämän lisäksi esimerkiksi Turun alueella on paljon luonnonsuojelukohteita, jolloin maisemasuunnittelu nousee heti erittäin vaativaan luokkaan. Jos luontoarvot mainitaan ainoastaan erittäin vaativassa ja poikkeuksellisen vaativassa (merkittävät luontoarvot) suunnitteluluokassa, ei suunnittelutehtävää voi arvioida esimerkiksi vaativaan luokkaan. Tältä osin suunnittelijoiden kelpoisuudessa tapahtuu merkittävä kiristys käytännössä.

10 Luku Vastaavan työnjohtajan työnjohtotehtävien vaativuus

Kommentit lukuun 10

Turun rakennusvalvonta ilmaisee jälleen huolensa siitä, että tavanomaisessa työnjohtotehtävässä ei jatkossa edellytetä koulutuksen lisäksi lainkaan kokemusta. Tämä asettaa suuria odotuksia koulutuksen uudistamiselle siten, että vastavalmistuneilla työnjohtajilla on myös tosiasiasa riittävä osaaminen valvoa rakennustyön suorittamista erityisesti tilanteessa, jossa rakennustyön suorittajien

suurin intressi on tehdä rakennustyöt mahdollisimman nopeasti siirtyäkseen esimerkiksi seuraavaan kohteeseen.

Tavanomaisessa työjohtotehtävässä ei nykyisen käytännön mukaan voi esiintyä kellaria lainkaan vaan kellarillinen pientalo on ollut tähän saakka vaativa työjohtokohde. Tämä vakiintunut käytäntö on toimiva, eikä sitä ole syytä muuttaa etenkin tilanteessa, jossa tavanomaisen tason työjohtajalta ei tulla edellyttämään lainkaan kokemusta.

11 Luku Kvv-työjohtajan työjohtotehtävien vaativuus

Kommentit lukuun 11

-

12 Luku Iv-työjohtajan työjohtotehtävien vaativuus

Kommentit lukuun 12

-

13 Luku Suunnittelutehtävässä edellytettävä koulutus

Kommentit lukuun 13

-

14 Luku Voimaantulo

Kommentit pykälään 55 Voimaantulo

-

LIITTEET

Kommentit liitteeseen 1, Koulutusvaatimukset rakennussuunnittelutehtävissä

Rakennussuunnittelutehtävän eri vaativuusluokkien koulutuksen sisällössä on mainittu yleisenä huomiona, että koulutukseen tulee sisältyä asuntosuunnittelun opetusta. Esimerkiksi tavanomaisessa rakennussuunnittelutehtävässä opintoihin tulee sisältyä vähintään 40 opintopisteen verran opintosuorituksia asuntosuunnittelusta, rakennusopista ja rakennetekniikasta sekä rakennusten teknisistä järjestelmistä. Käytännössä rakennusvalvonnoissa asioi suunnittelijoita, joiden opintoihin on sisältynyt vähimmillään 5 opintopisteen verran asuntosuunnittelua, mikä on melko vähän. Myös pientalojen tilaajilla tulisi jatkossa olla jokin takuu siitä, että suunnittelijalla on ymmärrystä myös käytännössä toimivien asuntojen suunnittelusta.

Kommentit liitteeseen 2, Koulutusvaatimukset kantavien rakenteiden suunnittelutehtävissä

-

Kommentit liitteeseen 3, Koulutusvaatimukset pohjarakenteiden suunnittelutehtävissä

-

Kommentit liitteeseen 4, Koulutusvaatimukset kalliorakenteiden suunnittelutehtävissä

-

Kommentit liitteeseen 5, Koulutusvaatimukset ilmanvaihdon suunnittelutehtävissä

-

Kommentit liitteeseen 6, Koulutusvaatimukset kiinteistön vesi- ja viemärlaitteiston suunnittelutehtävissä

-

Kommentit liitteeseen 7, Rakennusfysikaalisten suunnittelutehtävien koulutusvaatimukset

-

Kommentit liitteeseen 8, Koulutusvaatimukset kosteusvaurion korjaustyön suunnittelutehtävissä

-

Kommentit liitteeseen 9, Koulutusvaatimukset akustiikan suunnittelutehtävissä

-

Kommentit liitteeseen 10, Koulutusvaatimukset maisemarakennussuunnittelutehtävissä

-

Kommentit liitteeseen 11, Koulutusvaatimukset vastaavan työnjohtajan työnjohtotehtävissä

-

Kommentit liitteeseen 12, Koulutusvaatimukset kvv-työnjohtajan työnjohtotehtävissä

-

Kommentit liitteeseen 13, Koulutusvaatimukset iv-työnjohtajan työnjohtotehtävissä

-

PERUSTELUMUISTIO

Pitäisikö puu-, betoni- ja teräsrakenteille olla sama vaativuus vai onko puurakentamista tarpeen säädellä tiukemmin?

-

Mitä konkreettisia esimerkkejä ehdottaisitte perustelumuiستion seuraaviin kohtiin:

19 § Erittäin vaativa ilmanvaihdon suunnittelutehtävä

24 § Erittäin vaativa kiinteistön vesi- ja viemärlaitteiston suunnittelutehtävä

32 § Erittäin vaativa akustiikan suunnittelutehtävä

41 § vastaavan työnjohtajan erittäin vaativa työnjohtotehtävä

-

Muut kommentit perustelumuistioon

-

Jussila Timo

Turun kaupunki - Turun rakennusvalvonta, rakennusvalvontapäällikkö

Annika Alppi